

Bilag 11:

Ny proces for rammeaftale 2018

- ❖ Politikertemamøde om rammeaftalen den 7. april 2017 – side 3
- ❖ Mentimetermåling - side 38
- ❖ Møde med fagpersoner den 17. marts 2017 – side 41
- ❖ Møde med det regionale dialogforum og handicapråd den 18. januar 2017 – side 45
- ❖ Kick off møde den 25. november 2016 – side 51
- ❖ Temaoplæg til kick off møde – side 65

Indledning:

KKR Sjælland besluttede sidste år at et nyt fokusområde i rammeaftale 2017, skulle være ”proces for fornyet politisk grundlag for rammeaftale 2018”. Man ønskede at skabe et fornyet politisk grundlag og nyt politisk ejerskab til rammeaftalen.

Den nye proces har betydet tidlig inddragelse politisk, fagligt og af brugere. Der har været afholdt Kick-Off møde for udvalgsmedlemmer i november 2016, i januar 2017 var repræsentanter for brugerne ved de kommunale handicapråd og KKR’s dialogforum samlet og fagpersoner fra kommunerne var samlet i marts 2017. Endvidere har fagfolk fra leverandørerne og fra myndighedsfunktionerne været involveret i arbejdet.

På alle dage var der drøftelser om økonomi, specialisering, recovery og egenmestring, kvalitet og effekt, styrket samarbejde mellem kommunerne og øget brugerinddragelse.

I forhold til samarbejde mellem kommunerne blev dette drøftet bredt: Samarbejde om det mest specialiserede, samarbejde om særlige målgrupper og tilbudstyper, herunder tidlig forebyggende indsats, samarbejde om kompetenceudvikling og metodeudvikling og forskellige måde at organisere samarbejdet på, f.eks. klyngesamarbejde.

Brugerinddragelse blev drøftet som forskellige former for inddragelse af og samarbejde med både brugere og pårørende: inddragelse i driften og udviklingen af tilbud og behov for et tæt samarbejde om at finde frem til borgerens egne ønsker og muligheder for at bidrage til en udvikling.

Endelig var der drøftelser af ønsker til ramme-aftaleprocessen og rammeaftalens udformning samt kommende fokusområder. På møderne var der opbakning til flerårige rammeaftaler.

Som afslutning på processen var udvalgsmedlemmer og KKR dialogforum m.fl. samlet den 7. april 2017 til en drøftelse af den kommende rammeaftale. I alt har mere end 200 politikere, fagfolk fra myndighedsfunktionerne og fra tilbuddene samt repræsentanter for brugerne deltaget i processen.

Politikertemamøde om rammeaftalen den 7. april 2017

❖ Programoplæg

❖ Opsamling

Rammeaftale 2018

Hvad skal vi samarbejde
om på det specialiserede
social- og
undervisningsområde i
Region Sjælland?

FREDAG D. 7. APRIL 2017, SØRUP HERREGAARD, SØRUPVEJ 26, 4100 RINGSTED FRA KL. 09.30 TIL KL.12.30

Politikertemamøde - drøftelse af rammeaftale 2018 på det specialiserede social- og undervisningsområde

Kom og sæt den politiske retning for det specialiserede socialområde i Region Sjælland

Den 7. april 2017 vil centrale lokalpolitikere sætte retningen for det specialiserede socialområde på tværs af kommunerne i Region Sjælland.

Dagen er opsamlingen og afrundingen af fokusområdet i rammeaftale 2017 "Proces for fornyet politisk grundlag for rammeaftale 2018" som er besluttet og iværksat af KKR Sjælland.

Fokusområdet har som mål at etablere et fornyet politisk grundlag for rammeaftalen for 2018 og et større politisk ejerskab til aftalen. Processen har været i gang siden november 2016 med bred inddragelse af politikere, fagpersoner og brugere.

Der har således været afholdt kick-off møde for udvalgsmedlemmer i november 2016. I januar 2017 var repræsentanter for brugerne ved de kommunale handicapråd og KKR's dialogforum samlet til en tilsvarende drøftelse og endelig har fagpersoner fra kommunerne i marts 2017 været samlet.

På politikertemamødet den 7. april skal de mange input drøftes og omsættes til mål og retning for samarbejdet for området. Så kom og deltag i den politiske debat og sæt fokus på dine politiske visioner i samspil med dine politiske kollegaer.

Vi glæder os til, at kunne byde dig velkommen til en dag fyldt med politiske drøftelser for det fælles sociale område.

Vel mødt!

Den politiske temadags udbytte

- En politisk drøftelse af retningen for det specialiserede socialområde i rammeaftalen
- En drøftelse af muligheder og rammer for et styrket samarbejde
- En tydelig retning for udvikling af det tværkommunale samarbejde

Samarbejde om det specialiserede social- og undervisningsområde i Region Sjælland

Processen der har været afholdt i forbindelse med fokusområdet har afdækket behovet og ønsket om et styrket samarbejde. Et styrket samarbejdet for at kunne udvikle fælles løsninger på fælles udfordringer.

Igennem de tre workshops der har været afholdt i processen har dialogen og det udtrykte behov for et tættere samarbejde været centreret omkring følgende fokusområder:

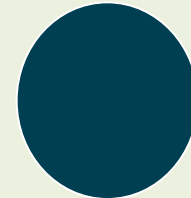
- **Styrket samarbejde** om udvalgte målgrupper og tilbud. Der er behov for et mere forpligtigende samarbejde om at skabe og vedligeholde fagligt attraktive og specialiserede miljøer. Det forudsætter et tættere og mere forpligtigende samarbejde end man typisk har gjort brug af blandt regionens kommuner. Det styrkede samarbejde kan både være i mindre klynger af kommuner eller på tværs af alle kommuner.
- **Brugerinddragelse** som et middel til at samarbejde tættere med brugerne, deres pårørende og deres interesseorganisationer for at skabe en fælles dialog om områdets udvikling og fremtid. Hertil kommer også et mere individuelt fokus i forhold til at inddrage brugerne mere i deres egen udvikling gennem styrkelse af fælles mål og handleplaner som afsæt for den individuelle udvikling.
- **Styring** handler både om styringsudfordringen i forhold til overholde budgetterne på det specialiserede social- og undervisningsområde, monitorere udviklingen på området og styrke arbejdet omkring måling af effekten af det sociale arbejde. Herunder også hvordan et styrket samarbejde skal understøttes styringsmæssigt. Fokusområdet omkring styring er derfor tæt sammenhængende i forhold til brugerinddragelse og styrket samarbejde.
- **Formen for rammeaftalen** er koncentreret om, at afbureaukratisere rammeaftalen. Dette handler både om et forslag om at gå fra årlige til 2-årige aftaler samt formidle rammeaftalen mere enkelt og direkte i et politisk dokument og i underliggende bilag som er målrettet de specifikke interesser.

De enkelte fokusområder udfoldes på slide 7 til 11.

Program for dagen

- 09.30 Velkommen og dagens program, v. formand for KKR Sjælland, borgmester Niels Hörup, Solrød Kommune
- 09.45 Status for fokusområdet "Ny proces for rammeaftale 2018"
- 10.15 Drøftelse af fokusområder
- 11.00 Kaffe/The
- 11.15 Prioritering af fokusområder til Rammeaftalen for 2018
- 11.45 Opsamling på prioriterede fokusområder
- 12.15 Tak for i dag v. næstformand for KKR Sjælland, borgmester Knud Erik Hansen, Faxe Kommune og den videre proces v. Implement
- 12.30 Frokost

Praktiske oplysninger

Tid og sted

Fredag d. 7. april fra kl. 09.30 til kl. 12.30 med efterfølgende frokost på Sørup Herregaard, Sørupvej 37, 4100 Ringsted.

Tilmeldingsfrist: 5. april 2017

Tilmelding og afbud

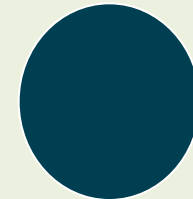
Ved afbud, bedes du kontakte Cecilie Schmidt Hansen
cshan@naestved.dk eller på tlf. 5588 5016:

Arrangør

Arrangementet afholdes i regi af KKR Sjælland, Rammeaftale Sjælland og sekretariatet for Rammeaftale Sjælland.

Sekretariatets formål er at understøtte udvikling og sikre et godt fælleskommunalt samarbejde på det specialiserede social- og undervisningsområde.

Se mere på www.rs17.dk

Rammer for samarbejdet på det specialiserede socialområde

Hvilken ramme og ambitionsniveau skal der være for det fælleskommunale samarbejde på det specialiserede social- og undervisningsområde?

I Sjælland er der en lang tradition for at arbejde sammen på tværs af kommunegrænserne – uanset om det er med andre kommuner eller gennem regionen.

Gennem samarbejde er der bl.a. mulighed for at udnytte ressourcer bedre, lære af hinandens erfaringer, øge specialiseringen af visse tilbud samt opnå et bedre driftsgrundlag for små tilbud. Omvendt har kommunerne først og fremmest en forpligtelse overfor egne borgere. Med presset økonomi og en stadig større opgaveportefølje på socialområdet, kan de forpligtelser der følger med samarbejdet være en udfordring. Så hvor hører samarbejdet og ressourceforbruget hertil ind i denne sammenhæng?

For at styrke samarbejdet yderligere ønskes en fælles retning og ramme for samarbejdet. Samarbejdet *kan* handle om oprettelse af nye fælles tilbud, vidensdeling, fælles fokus på mål og handleplaner som afsæt for effektmålinger, fælles udviklingspulje eller sikring driftsgrundlaget for mindre målgrupper. Samarbejdet kan med fordel tage udgangspunkt i de paradokser og udfordringer som der er i forhold til samarbejdet om det specialiserede socialområde. Med paradokser menes, at man nogen gange vil opnå flere ting som egentlig er modstridende, og dette kan drøftelserne om visionen for det specialiserede socialområde eksempelvis omhandle.

Aktuelt opleves et udgiftspres for mange af regionens kommuner på det specialiserede social- og undervisningsområde. Og brugerne og deres organisationer giver udtryk for en bekymring for den lokale udbygning af tilbudskapacitet og kalder det en løbende afspecialisering af området. Dele af denne udfordring løses måske bedst i fællesskab og med brugerne som medspillere? Derfor er den politiske dialog om et styrket samarbejde vigtigt og aktuel.

PARADOKSER – Hvad vægter højest?

Paradoks: Højt specialiserede tilbud OG Nærhed

Borgerne skal have et højt specialiseret tilbud når der er behov herfor, men der er få højt specialiserede tilbud i Sjælland med stor geografisk spredning

OG

Det ønskes, at give borgeren et tilbud tæt på borgerens lokale miljø, da dette er det mindst indgribende og muliggør fastholdelse af socialt netværk.

Paradoks: Samarbejde OG Kommunalt selvstyre

Samarbejde mellem kommunerne &/ region kan give fordele som bedre ressourceudnyttelse, vidensdeling og en bredere tilbudsvifte

OG

Kommunerne har først og fremmest en forpligtelse overfor egne borgere og organisation samt en økonomi, der skal prioriteres og som opleves mest styrbar gennem egne lokale tilbud

Fokusområder

I processen hidtil har der været afholdt et politisk kick-off møde samt workshops med repræsentanter fra de kommunale Handicapråd samt Dialogforum og kommunernes fagpersoner. Formålet med disse møder har været at afdække hvordan man kan få udbredt ejerskabet til rammeaftalen og de fokusområder der i fælles skab besluttet samt afdække forslag til fokusområder for rammeaftalen 2018.

De fokusområder der har været formuleret og været omdrejningspunktet i processen har vist sig at være:

- Styrket samarbejde
- Brugerinddragelse
- Styring
- Rammeaftalens form

Overordnet om de fire fokusområder som der skal formuleres mere konkrete fokuspunkter inden for er,:

- At der er behov for og en forventning om at kommunerne samarbejder mere forpligtigende på tværs af kommunerne for at løse fælles udfordringer i forhold til at sikre fagligheden i forhold til små og/eller meget specialiserede miljøer samt i forhold til kapaciteten, fx fælles tilbud eller klyngesamarbejder afhængigt af målgruppen
- At dialogen mellem kommunerne og brugerne skal forbedres gennem mere aktiv brugerinddragelse på overordnet niveau i forhold til områdets udvikling og individuelt niveau i forhold til at arbejde med konkrete mål og tydelige handleplaner.
- At der skal findes styringsmodeller der understøtter samarbejdet kommunerne imellem koblet med en gennemsigtighed i forhold til pris, kvalitet og effekt for at minimere risikoen for at den enkelte kommuner opretter alternative tilbud.
- At rammeaftalen skal afbureaukratiseres i sin form og gennem en mere målrettet og kortere form skal sikre større udbredelse og større ejerskab

På de følgende sider er processen input under de enkelte fokusområder udfoldet som eksempler på mulige fokusområder som der skal arbejdes med i rammeaftale 2018

Fokusområder

Styrket samarbejde

Brugerinddragelse

Styring

Rammeaftalens form

Styrket samarbejde

Det klassiske samarbejde om en borger sker mellem en myndighedskommune og en matrikelbunden driftsherre. Men der kommer hele tiden nye målgrupper, nye metoder og borgeren har nye differentierede behov, hvilket giver et behov for nye samarbejdsformer kommunerne imellem. Hvordan understøttes den løbende udvikling af tilbuddene og samarbejdet omkring dem?

Det styrkede samarbejde skulle være drevet af to overordnede elementer. For det første en erkendelse af, at alle kommuner ikke kan løse alt for de mange differentierede målgrupper på det specialiserede social- og undervisningsområde og derfor er et styrket samarbejde en faglig nødvendighed. For det andet en økonomisk virkelighed, hvor et tættere samarbejde er en af flere løsninger for at sikre robuste og effektivt drevne tilbud i regionen til gavn for kommunernes samlede økonomi og borgerne.

Forslag til konkrete fokuspunkter kunne være

- Styrket samarbejde om nye målgrupper – eventuelt gennem fælles tilbud på tværs af kommunerne
- Samarbejdsmodeller: formulere hvilke typer af eksisterende tilbud samt målgrupper der kunne profitere af:
  - "Fællesejede" højt specialiserede tilbud for de mest specialiserede målgrupper
  - Klyngesamarbejde imellem 3 til 4 kommuner for de målgrupper klyngen ønsker at samarbejde om
  - Tilbud der (kan) drives i én kommune på baggrund af kvalitet, driftseffektivitet og faglighed.
- Fælles udviklingspulje der kan være med til at udvikle aktuelle tilbud og skabe nye tilbud på baggrund af en fælles behovsafdækning
- Større forståelse ved videndeling, ERFA-netværk, fælles kompetenceudvikling, fælles metodeudvikling, uddannelse, workshops osv.
- Udvikle ramme for bedre og mere smidigt samarbejde mellem myndighed og tilbud – fx aftagerpaneler
- Nyspecialisering: Nye fælles tilbud som tværkommunale matrikelløse tilbud til mindre målgrupper fx rejsende teams eller konsulentbistand

Brugerne siger

- Etablering af et kompetencecenter. Et kompetencecenter der fastholder, udvikler og formidler faglige metoder/redskaber til de relevante tilbud i regionen
- Der var særligt et udtryk om, at der for hver målgruppe skulle formuleres en mini-strategi der var baseret på en række valg omkring hvilken type af samarbejde der matchede den enkelte målgruppe samt faglighed, økonomi, udvikling mv.

Fagpersonerne siger

- Mere forpligtigende samarbejde om tilbud enten på tværs af alle kommuner eller i klyngesamarbejder af 3 til 4 kommuner -fx nye målgrupper – borgere med dobbeltdiagnoser
- Samarbejde om de mest komplekse autister
- Der ønskes mere samarbejde om metodeudvikling og udviklingsprojekter

Brugerinddragelse

Der er behov for at ændre samarbejdet mellem brugerne og kommunerne på det specialiserede social- og undervisningsområde. Det har både politikerne, fagpersonerne og brugerne selv givet udtryk for i processen og lyst til at prioritere – også i en mere forpligtende dialog end tidligere.

Der er her tale om brugerinddragelse på to niveauer:

- Et mere overordnet niveau, hvor der kan være dialog om udviklingstendenser for området og hvor man kan inddrage brugerne mere direkte i afvejning af nogle af de svære paradokser der er på området i forhold til nærhed contra samling af de mest specialiserede miljøer
- Et mere individuelt niveau, hvor der sættes fokus på borgerens egenmestring som handler om, at indsatsen til borgeren skal bidrage til at skabe rammerne for, at borgeren i højere grad kan varetage egne værdier, ønsker og behov. Det giver livskvalitet og frihed. Der er perspektiver i, at borgeren ofte kan udvikle sig i en retning, der gør, at vedkommende kan blive mere selvhjulpne og i større og større grad kan klare sig med mindre hjælp fra kommunen.

Forslag til konkrete fokuspunkter kunne være:

- Fokus på recovery og rehabilitering og herunder som metode til at udvikle og fastholde brugernes kompetencer
- Fokus på øget anvendelse og fælles metodik i forhold til fastsættelse af individuelle mål, udarbejdelse af handleplaner samt opfølgning for at sikre bedre resultater for den enkelte og for at øge viden om effekten af de forskellige sociale indsatser
- Ændre samarbejdet ved at inddrage brugerne som en integreret del af kommende rammeaftaleprocesser for at give dem en stemme i rammeaftalen
- Bedre samarbejde og bedre overdragelse mellem psykiatri i region og kommuner
- En afdækning af bruger- og pårørendesamarbejde, der allerede er i dag for identificere de steder, hvor det skal styrkes.
- Samarbejde på tværs af kommunerne om metodeudvikling og udviklingsprojekter og inddrage brugerne i dette arbejde.

Brugerne siger

- Vi ønsker mere dialog om udviklingen og mulige løsninger – gerne i dialogbaserede forpligtende samarbejder
- Vi ønsker fokus på overgange mellem myndighed og tilbud og mellem fx psykiatriske afdeling og kommunale tilbud
- Vi ønsker mere fokus på individuelle mål, handleplaner og rehabilitering

Fagpersonerne siger

- Den direkte brugerinddragelse fungerer på det enkelte tilbud – men skal styrkes.
- Der ønskes et bedre samspil mellem myndighed og udfører – ny styringsdialog i rammeaftalerne, som indeholder en kontinuerlig justering af tilbud ud fra en forventning om, at borgeren har udviklet sig.

Styring

Fokusområdet omkring styring handler om flere ting. Et af elementer er selvfølgelig det at sikre en effektiv kernerdrift af tilbuddene. Men øvrige elementer i dette fokusområde er tæt forbundne med fokusområderne brugerinddragelse og styrket samarbejde. Herunder om vi deler viden om de mest effektfulde tilbud og nødvendige kompetencer.

Styring handler også om hvordan man styrer, opsamler og formidler viden på området. Det kan både handle om generering af ny viden og kompetencer samt formidling af disse til øvrige tilbud/kommuner. Hertil følger også den mere klassiske diskussion omkring løbende effektivisering/driftsoptimering af de enkelte tilbud og forebyggende tiltag. Styringsdiskussionen er også en diskussion om styringsmodeller og samarbejdsmodeller. Et styrket samarbejde omkring målgrupper, specifikke tilbud eller beskyttelse af særlige kompetencer kræver en forpligtigende samarbejdsform. I Region Sjælland er der eksempler på anvendelse af abonnementsordninger og underskudsgarantier.

De forpligtende styrings- og samarbejdsmodeller kan blive udfordret af lokale hjemtagelsesstrategier. Denne tendens kan udvande tilbuddet fagligt og økonomisk. Hvis man skulle vælge at samarbejde tættere ville det også forudsætte en mere forpligtende styring af økonomi og kapacitet.

Forslag til konkrete fokuspunkter kunne være

- Videndeling ift. styringstiltag og styringsredskaber
- Fokus på gennemsigtighed: Effekten og kvaliteten af de tilbud vi leverer fx gennem udvikling af fælles redskaber/standarder.
- Udvikling eller formulering af gennemsigtige forpligtende samarbejds- og styringsmodeller.
- Visitation og handleplaner: Styrket samarbejde mellem myndighed og drift blandt andet ift. at få visiteret korrekt og løbende, og ift. at følge op på handleplaner og progression
- Nye tilbud som tværkommunale matrikelløse tilbud til mindre målgrupper fx rejsende teams eller konsulentbistand
- Udgående specialistteams, hvor et matrikelbundet tilbud med høj specialistviden kan rådgive andre kommuner
- Oprettelse af jobsøgningsbank for medarbejdere for at øge viden om eksisterende og nødvendige kompetencer

Brugerne siger

- Etablering af et kompetencecenter. Et kompetencecenter der fastholder, udvikler og formidler faglige metoder/redskaber til de relevante tilbud
- Større videndeling mellem kommuner. Det blev forslået at der skete en mere systematisk videndeling mellem kommunerne i regionen. Videndeling forstås meget bredt og kan både være fagligt eller i forhold til arbejdstilrettelæggelse mv.)

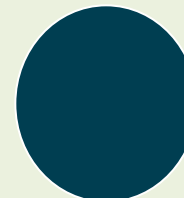
Fagpersonerne siger

- Solidariske samarbejdsmodeller på tværs af kommuner
- Kigge på positive incitament: Tomme pladser. Jo dygtigere, jo hurtigere bliver vi arbejdsløse
- Kommuner kan specialisere sig inden for hver deres område, så alle har en specialistviden, hvormed kommunerne kan hente viden i deres nærområde, og rammeaftalen kan således forpligte, hvor specialiseringen sker.

Rammeaftalens form og fremadrettet proces

Der har været et ønske om, at forenkle rammeaftalen. Det har både drejet sig om rammeaftalens form og rammeaftaleprocessen. Der er derfor forslag om, at rammeaftalens form og proces fremover bliver følgende:

- At rammeaftalens varighed øges fra et til to år for at sikre bedre tid til den fælles udvikling og som led i en generel afbureaukratisering/forenkling og betinget af en endelig juridisk vurdering
- At rammeaftalen formidles i en mere overordnet politisk form som der tages politisk stilling til på samme måde som rammeaftalen i dag. Selve aftalen forkortes og fokuseres politisk.
- Rammeaftalen opdeles derved i et politisk og i et administrativt dokument
- At de bagvedliggende dokumenter som styrings- og udviklingsaftaler formidles gennem rammeaftalsekretariatets hjemmeside og til de relevante nøglepersoner direkte.
- Tidlig inddragelse af politikere, fagpersoner og brugere i fremtidige rammeaftaleprocesser

Brugerne siger

- Vi ønsker at blive inddraget tidligt i processen for at være med til at formulere indhold i rammeaftalen
- Fælles evaluering af udvalgte temaer/indsatser. Mål-Ressourcer-Resultater. (For at få en bedre viden om hvilke sociale indsatser der virker.)

Fagpersonerne siger

- Flerårige rammeaftaler med faglig fleksibilitet i tilbud, som tager højde for, hvis kommunens behov ændres
- Politisk forpligtelse i rammeaftalerne

Prioriterede fokuspunkter talt sammen på tværs af bordene

1. Samarbejdsmodeller (8)
2. Åbenhed/gennemsigtighed (5)
3. Brugerinddragelse (4)
4. Vidensdeling (3)
5. Specialiserede tilbud (3)
6. Rejsehold (2)

Oversigt over prioriterede fokuspunkter på de enkelte borde

Gruppe 1

1. Synlig sammenhæng mellem takst, kvalitet og effekt
2. Fokus på udvikling af: Viden, kompetencer, uddannelse m.v.
3. Driftssikkerhed for de mest specialiserede tilbud
4. Formel sikring af brugerinddragelse

Gruppe 3

1. Klyngesamarbejde
2. Samarbejde omkring højt specialiserede tilbud
3. Fokus på samarbejde med regionen om psykiatri
4. Rejsende team ift. komplekse diagnoser
5. Inddragelse af konkrete handicaporg. (viden), landsplan

Gruppe 4

1. Opbygge og dele stærkere viden om effekten af indsatser

Oversigt over prioriterede fokuspunkter på de enkelte borde

Gruppe 5

1. Brugerinddragelse: Fokus på recovery og rehabilitering
2. Brugerinddragelse: Bedre samarbejde i overgange mellem behandlingspsykiatrien og kommunerne
3. Styrket samarbejde: Styrket samarbejde om nye målgrupper

Gruppe 6

1. Gennemsigtige fælles tilbud
2. Rejsehold/udgående specialistteam (sikre kritisk masse)
3. Samarbejde om nye målgrupper

Gruppe 7

1. Fokus på samarbejdsmodeller
2. Fremme indsigt, medansvar og medejerskab i samarbejdet

Oversigt over prioriterede fokuspunkter på de enkelte borde

Gruppe 8

1. Forpligtende klyngeamarbejde – regionalt samarbejde
2. Fortsat dialog med brugerne –faciliterede, understøttende og feedback
3. Åbenhed om kvalitet og pris
4. Overblik over tilbud – langsigtet process

Gruppe 9

1. Udligningsordninger i forhold til demografiudvikling på det specialiserede område
2. Fokus på forskellige samarbejdsmodeller

Gruppe 10

1. Forpligtende samarbejde

Uddybet pr. bord inkl.
dokumentation af
argumentation

Bord 1: Prioriterede fokuspunkter

1. Synlig sammenhæng mellem takst, kvalitet og effekt
  - Fokus på styringsmetoder
2. Fokus på udvikling af: Viden, kompetencer, uddannelse m.v.
3. Driftssikkerhed for de mest specialiserede tilbud
4. Formel sikring af brugerinddragelse
  - Særligt ved overgange og etablering af nye tilbud

Bord 1: Prioriteret fokuspunkt

PRIOTITEREDE FOKUSPUNKTER

- 1 Synlig sammenhæng mellem takst, kvalitet og effekt
- Fokus på styringsmetoder

DET ER VIGTIGT, FORDI...

- 2
  - Mulighed for at styrke økonomi
  - Sikring af kvalitet for enkelte borger
  - Behov for fokus på ressourcer/økonomi

DET OPNÅR VI...

- 3
  - Optimal ressourceudnyttelse
  - Effekt for den enkelte borger ift. Individuelt behov
  - Aktiv stillingtagen til tilbuddet til den enkelte borger
  - Individuelle behov i fokus
  - Kommunerne ved præcist hvad der betales for og hvad målet er
  - Et større fokus på de private udbyderes pris og kvalitet

Bord 3: Prioriterede fokuspunkter

1. Klyngesamarbejde
2. Samarbejde omkring højt specialiserede tilbud
3. Fokus på samarbejde med regionen om psykiatri
4. Rejsende team ift. komplekse diagnoser
5. Inddragelse af konkrete handicaporg. (viden), landsplan

Bord 3: Prioriteret fokuspunkt

PRIOTITEREDE FOKUSPUNKTER

1 Klyngesamarbejde (ift. tilbud)

DET ER VIGTIGT, FORDI...

- 2 • Bevare og udvikle faglige kompetencer
- Sikre viden indenfor området
- Sikre nærhed ift. borgeren
- Bedre kvalitet for samme penge

DET OPNÅR VI...

- 3 • Bedre tilbud for borgerne/brugerne
- Højere fagligt niveau når viden samles (vidensdeling og inddragelse af organisationer)
  - Øget samarbejde med regioner
  - Handicaporg. (landsorg.)
  - Handicapråd
  - Brugere/pårørende
- Bæredygtige tilbud

Bord 4: Prioriterede fokuspunkter

1. Opbygge og dele stærkere viden om effekten af indsatser

Bord 4: Prioriteret fokuspunkt

PRIOTITEREDE FOKUSPUNKTER

- 1 Opbygge og dele stærkere viden om effekten af indsatser

DET ER VIGTIGT, FORDI...

- 2
  - Bedre økonomistyring
  - Bedre kvalitet

DET OPNÅR VI...

- 3
  - Fælles pulje
  - Bruge samme socialfaglige "sprog"
  - Samarbejde med nationale forskningsinstitutioner
  - Faglige netværk

Bord 5: Prioriterede fokuspunkter

1. Brugerinddragelse: Fokus på recovery og rehabilitering
2. Brugerinddragelse: Bedre samarbejde i overgange mellem behandlingspsykiatrien og kommunerne
3. Styrket samarbejde: Styrket samarbejde om nye målgrupper (?) pkt. 1 og 2

Bord 5: Prioriteret fokuspunkt

PRIOTITEREDE FOKUSPUNKTER

1 Fokus på recovery og rehabilitering

DET ER VIGTIGT, FORDI...

2 Behov for tættere samarbejde med henblik på at udvikle såvel tilbud som borgernes involvering i eget liv, samt muligheden for at udvikle sig

DET OPNÅR VI...

- 3
- Fokus på borgernes perspektiv, i alt hvad der gøres (rehabilitering og recovery som metode)
  - Brug (systematisk) metoder og redskaber, der har et grundlæggende afsæt i at borgeren er unik og er ansvarlig for eget liv, og skal være primær aktør i det samarbejde der etableres

Bord 6: Prioriterede fokuspunkter

1. Gennemsigtige fælles tilbud
2. Rejsehold/udgående specialistteam (sikre kritisk masse)
3. Samarbejde om nye målgrupper

Bord 6: Prioriteret fokuspunkt

PRIOTITEREDE FOKUSPUNKTER

1 Gennemsigtige fælles tilbud

DET ER VIGTIGT, FORDI...

- 2 • Både kvalitet, økonomi og faglighed bliver tydelige
- Sikrer udvikling af specialisering

DET OPNÅR VI...

- 3 • Hurtigt at få henvist borger til rette tilbud
- Kritisk masse (kompetencesikring)
- Ved hvad vi får –kommune og borger
- Forventningsafstemning
- Mulighed for faglig sparring
- Opretholde sårbare tilbud

Bord 7: Prioriterede fokuspunkter

1. Fokus på samarbejdsmodeller
2. Fremme indsigt, medansvar og medejerskab i samarbejdet
  - Fælles eje, fælles gevinster

Bord 7: Prioriteret fokuspunkt

PRIOTITEREDE FOKUSPUNKTER

- 1 Samarbejdsmodeller
- Fælles eje/klyngesamarbejde

DET ER VIGTIGT, FORDI...

- 2
  - Skabe indsigt, Medejerkskab
  - Medansvar
  - Fælles gevinster

DET OPNÅR VI...

- 3
  - Større indsigt
    - Vidensdeling
    - Mere kvalificeret brug af tilbud
    - Økonomi/faglighed
  - Mere meningsfuldt
    - For politikere: Opmærksomhed/involvering/bedre
    - For borgerne: Større kvalitet – bedre viden om tilbud/foranstaltningerne
  - Klynger

Bord 8: Prioriterede fokuspunkter

1. Forpligtende klyngesamarbejde – regionalt samarbejde
2. Dialog med brugerne –faciliterede, understøttende og feedback
  - Rammeaftale
  - Klynge
  - Kommune
  - Tilbud
3. Åbenhed om kvalitet og pris
4. Overblik over tilbud – langsigtet proces

Bord 8: Prioriteret fokuspunkt

PRIOTITEREDE FOKUSPUNKTER

- 1 Klyngesamarbejde overfor/i sammenhæng med det regionale samarbejde

DET ER VIGTIGT, FORDI...

- 2
  - Vidensdeling både på klyngeniveau og regionalt niveau
  - Større ejerskab og indflydelse
  - Drøftelse af faglighed og specialviden og aftale hvem der har den

DET OPNÅR VI...

- 3
  - Indrette de fysiske rammer efter eksempelvis forskellige handicap
    - Større/højere faglighed
  - Mere målrettet behandling overfor brugeren
  - Større driftsikkerhed for de enkelte institutioner
  - Større volume => større driftsikkerhed og muligheder
  - Borgeren får større kvalitet i tilbuddet –bedre spor

Bord 9: Prioriterede fokuspunkter

1. Udligningsordninger i forhold til demografiudvikling på det specialiserede område

1. a: KKR bør/skal være vores (kommunernes) talerør for de økonomiske udfordringer på de specialiserede specialområder

2. Fokus på forskellige samarbejdsmodeller, eksempelvis:

- Klynge
- Region driver
- "Driftskommuner"
- KKR driver

2. a: Hvad betyder forpligtende?

Bord 9: Prioriteret fokuspunkt

PRIOTITEREDE FOKUSPUNKTER

1 Arbejde med udligningsordninger i relation til udgiftsudviklingen på det specialiserede område

DET ER VIGTIGT, FORDI...

2 Der ses en ressourceflytning af penge fra normalområdet til specialområdet

DET OPNÅR VI...

- 3 Dokumentation omkring problemområder, eksempelvis
- Udflytning af udsatte familier til kommuner med billigere boliger
  - Udgiftsglidning fra region til kommune
  - Særligt dyre enkeltsager

Bord 10: Prioriterede fokuspunkter

1. Forpligtende samarbejde

1. a:

- Gennemsigtighed i tilbud → tillid
- Tilbud skal gå i mere systematisk dialog med køber kommuner, evt. “bestyrelse” eller rådgivningspanel for tilbud
- I rammeaftale 18-20:
  - Afprøve nye samarbejder → Modeller → Etablere → Udbrede
- Infrastruktur → bruge videomodel og digitale løsninger
- Rapport region Sjælland: “Demokrati handler også om os”
- “Gap analyse” skal bruges
- Forligte brugerne til medansvar ud over dem selv

1. b:

- Certificering
- Samarbejdsform skal afspejle målgruppens behov/størrelse

Bord 10: Prioriteret fokuspunkt

PRIOTITEREDE FOKUSPUNKTER

1 Afprøve 2-3 nye samarbejdsmodeller/former om 2-3 målgrupper hvor vi indtænker de andre fokusområder i praksis → Evaluere → Udbrede i rammeaftale 2020-2024

DET ER VIGTIGT, FORDI...

2 Vi har behov for at gøre noget nyt (innovation) i praksis. Det kræver at vi arbejder i dybden og deler viden om det. Skal drives sammen med brugerne. (Søge projektmidler)

DET OPNÅR VI...

- 3
- Erfaring
  - Dokumenterede effekter (eller det modsatte)
  - Fælles viden
  - Mulighed for at begå fejl og lære af dem
  - Agilitet => bedre styring
  - Følgegruppe politisk
  - Vi i stedet for os-dem

Lange bane

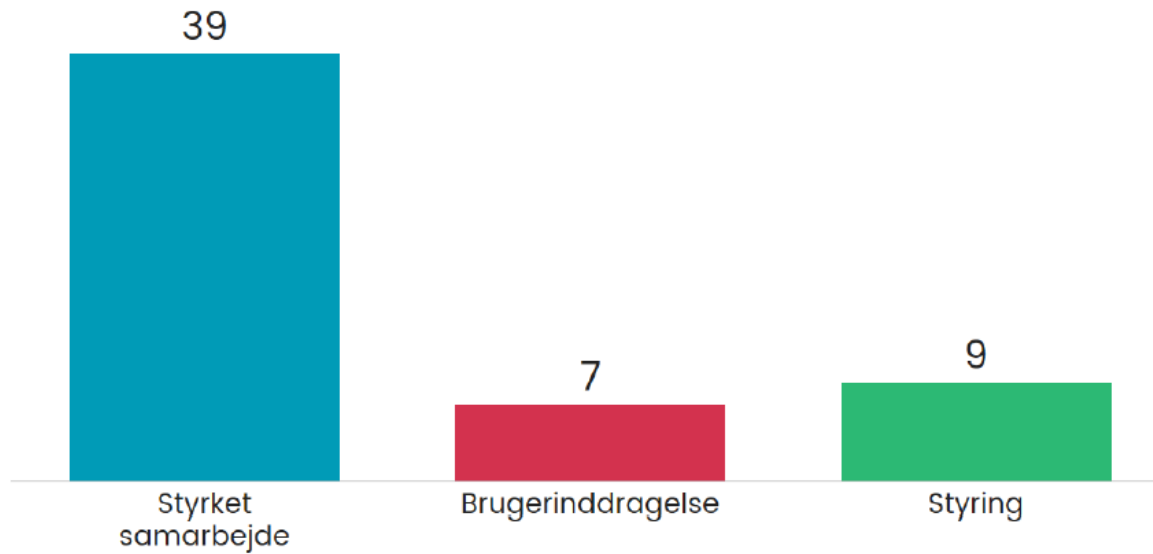
- Større gennemsigtighed og ejerskab

Mentimetermåling

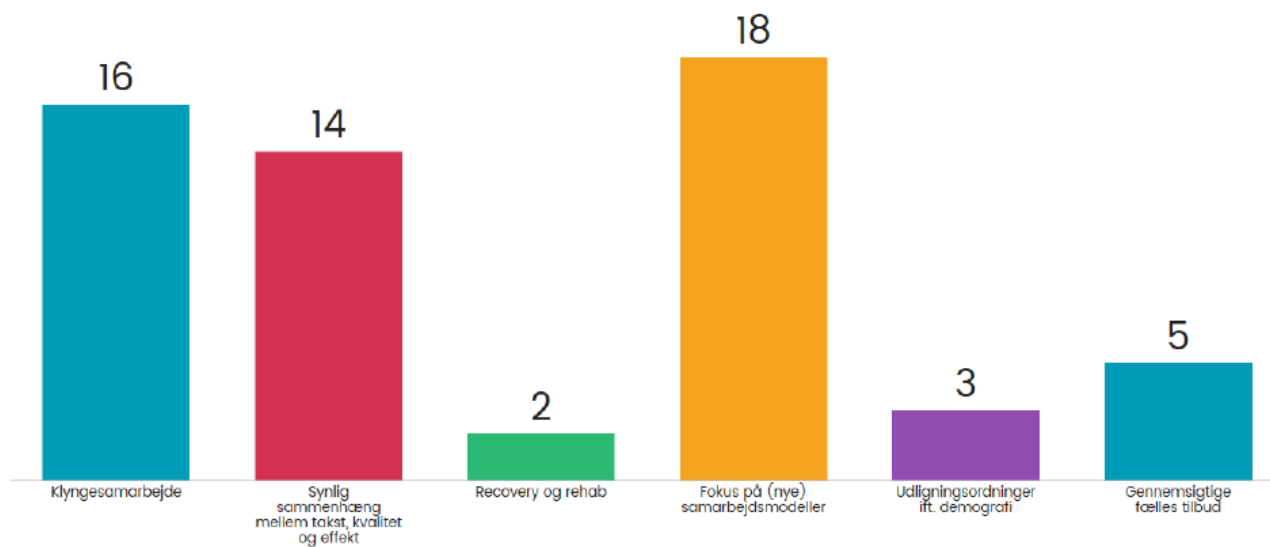
Hvilket fokusområde er det vigtigste for dig?

Mentimeter

55

Multiple Choice

Møde med fagpersoner den 17. marts 2017

❖ Programoplæg

❖ Opsamling

Møde med fagpersoner: Myndighedsledere og virksomhedsledere mv. om ny proces for rammeaftale 2018, fredag den 17. marts

12.00 VELKOMMEN OG DAGENS PROGRAM V. DIREKTØR BRUNO LIND, NÆSTVED KOMMUNE

12.10 OVERORDNEDE UDFORDRINGER OG MULIGE UDVIKLINGSVEJE MED FOKUS PÅ:

- SAMARBEJDE
- BRUGERINDDRAGELSE
- MÅLGRUPPER

12.30 DRØFTELSE VED BORDERNE

12.50 PAUSE

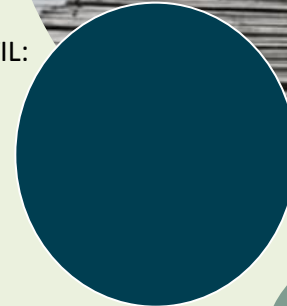
13.00 FAGLIGE SESSIONER

14.15 INPUT OG AMBITIONSLEVELLE I RAMMEAFTALEN FOR 2018 I FORHOLD TIL:

- SAMARBEJDE
- BRUGERINDDRAGELSE
- MÅLGRUPPER

RESULTATET AF DISKUSSIONERNE ER INPUT TIL DEN KOMMENDE RAMMEAFTALES FOKUSOMRÅDER.

15.00 OPSAMLING OG DEN VIDERE PROCES

Fra mødet den 17. marts 2017:

Relevante temaer for rammeaftalen 2018

1 TVÆRGÅENDE TEMAER

- Systematik
- Tillid
- Volume (kvalitet og pris)
- Afbureaukratisering

2 SPECIALISERING

- Flexibilitet versus specialisering
- Er det specialiseret eller er det bare dyrt? (Pasningsordning)
- Faglig versus miljø specialisering
- Forlighedskriterie: selvdestruktur adfærd – er det, det specialiserede?

3 SAMARBEJDE OG MÅLGRUPPER

- Fælles forkant ved nye målgrupper
- Mere samdrift – nye målgrupper
- Dobbelt diagnose: Nye målgrupper – klyngesamarbejde og forpligtende samarbejde
- Samarbejde om de mest komplekse autister
- Solidariske samarbejdsmodeller
- Samarbejde om udredning og visitation
- Vidensdeling på tværs

4 ØKONOMI

- Samspil beskæftigelse (især ved placering uden for egen kommune – handle overgår beskæftigelse)
- Udbud på det specialiserede område – hvordan er sammenhængen med forsyningsforpligt?
- Kompetenceudvikling af myndighedsniveau (fælles)
- Samspil private botilbud (især ved udslusning)
- Takster – at ramme rigtigt
- Flexibilitet og dynamik i tilbud – tilbud skal kunne tilpasses

5 TOMME PLADSER

- Kigge på incitamenter: Tomme pladser. Jo dygtigere, jo hurtigere bliver vi arbejdsløse
- De tomme pladsers tyranni – bliver meget individuelt

6 OVERGANGE

- Rammeaftalerne skal støtte overgange
- Styrkelse af overgang fra barn til voksen: Forberedelse tidligt

Fra mødet den 17. marts 2017:

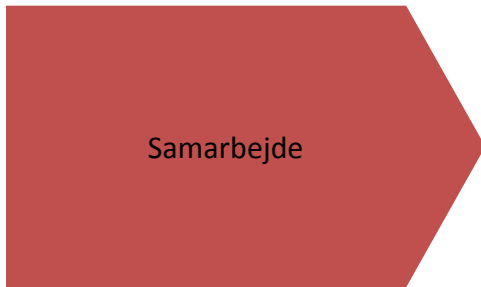
Relevante fokusområder for rammeaftalen 2018

FOKUSOMRÅDER

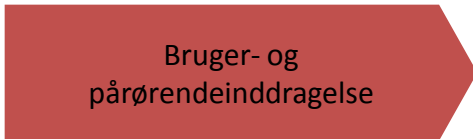

UDDYBNING

- Flerårige rammeaftaler med faglig fleksibilitet i tilbud, som tager højde for, hvis kommunens behov ændres
- Varigheden på flerårige rammeaftaler kan være en valgperiode
- Kommuner kan specialisere sig inden for hver deres område, så alle har en specialistviden, hvormed kommunerne kan hente viden i deres nærområde, og rammeaftalen kan således forpligte, hvor specialiseringen sker
- Politisk forpligtelse i rammeaftalerne
- Samspil mellem myndighed og udfører – ny styringsdialog i rammeaftalerne, som indeholder en kontinuerlig justering af tilbud ud fra en forventning om, at borgeren har rykket sig

- Klyngesamarbejde med kommuner med ens problematikker
- Meningsfuldt at sikre en blanding mellem kommunalt/privat samarbejde
- Smidigt samarbejde og løbende dialog mellem bestiller og leverandør
- Samarbejde baseret på konflikt, der også skal hjælpes på et politisk niveau
- Tillid – hensigtsmæssigt at indgå i forpligtende samarbejder og løse hver sit område
- Rejseholdet – breder de specialiserede kompetencer
- Samarbejde om metodeudvikling og udviklingsprojekter

- En afdækning af hvor godt et bruger- og pårørendesamarbejde, der allerede er i dag
- Direkte brugerinddragelse: Smutte udenom alle repræsentanterne for brugerne, men i stedet have kontakt direkte med brugeren – gerne med flere projekter i forskellige kommuner samtidigt

- Samarbejde om specialiserede kompetencer, ikke institutioner
- Socialpsykiatri er ikke en specialisering

Møde med det regionale dialogforum og handicapråd den 18. januar 2017

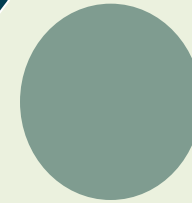
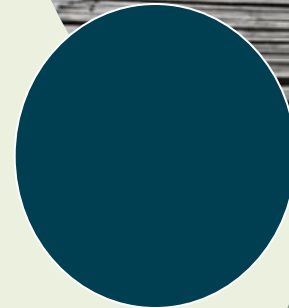
❖ Programoplæg

❖ Opsamling

Program for møde med KKR Dialogforum og handicapråd

- 14.00 VELKOMMEN, FORMÅL MED DEN SAMLEDE PROCES FREM TIL RAMMEAFTALEN FOR 2018 OG DAGENS PROGRAM
- 14.15 DE OVERORDNEDE UDFORDRINGER OG MULIGE UDVIKLINGSVEJE – SET FRA DEN KOMMUNALE SYNSVINKEL
- 14.40 HVAD ER OVERORDNET SET BRUGERNES SYNSVINKLER PÅ SPØRGSMÅLET OM UDVIKLING AF OPGAVELØSNINGEN PÅ OMRÅDET?
- 15.15 PAUSE
- 15.30 FAGLIGE SESSIONER
- SPECIALISERING, AFSPECIALISERING, NYSPECIALISERING – MULIGHED OG UDFORDRINGER
  - REHABILITERING OG RECOVERY
  - KVALITET, EVIDEN OG EFFEKT
- 16.05 PAUSE
- 16.15 HVORDAN KAN KOMMUNERNE OG BRUGERNE OG DE PÅRØRENDE BLIVE HINANDENS ALLIEREDE I BESTRÆBELSERNE PÅ AT UDVIKLE OPGAVELØSNINGEN PÅ OMRÅDET?
- HVAD ER BRUGERNES INPUT OG ØNSKER TIL DNE FREMADRETTEDE PROCES MED AT FORMULERE RAMMEAFTALEN FOR 2018?
- 17.00 HVAD ER PROCESSEN HERFRA OG TAK FOR I DAG

Opsamling på møde med Dialogforum og Handicapråd, onsdag den 18. januar 2017

I forbindelse med Region Sjællands igangværende proces med at indhente input til den kommende rammeaftale på det specialiserede social- og undervisningsområde for 2018 blev der onsdag den 18. januar afholdt en brugerworkshop med repræsentanter fra regionens Dialogforum samt Handicapråd.

Mødet blev afholdt på Solrød Rådhus og der var ca. 26 deltagere – heraf 10 til 12 direkte brugerrepræsentanter.

I forbindelse med mødet var der to plenumdialoger som opsamles i nedenstående tabel.

Opsamling på den indledende diskussion på programpunktet: "Hvad er overordnet set brugernes synsvinkler på spørgsmålet om udvikling af opgaveløsning på området?".

Opgaven blev formuleret i forlængelse af et kort indledende oplæg fra Implement om samme emne.

Drøft ved bordene

I har nu hørt et oplæg om udfordringer og mulige udviklingsveje for det specialiserede område. Vi vil gerne høre jeres tanker/overvejelser/synspunkter i forhold til det specialiserede aktuelle udfordringer og de udviklingsveje I tænker der er attraktive.

- 1 Hvad ser I som brugere og pårørende som de største udfordringer aktuelt for at brugerne og de pårørende oplever kommunernes tilbud som tidssvarende og af høj kvalitet?
- 2 Er det de samme tre udfordringer og udviklingsveje som I oplever som væsentlige at diskutere – eller hvilke områder/temaer er vigtige for jer at sætte på dagsordenen?
- 3 I bedes bordvist dokumentere jeres temaer samt overskrifter på udviklingsveje og skrive dem på et papkort. Et papkort pr. tema. Afslutningsvist bedes I prioritere de tre vigtigste temaer/områder og dele dem med resten i plenum.

Opsamling i forhold til generelle udviklingstræk

Der er behov for et større og tættere samarbejde mellem det enkelte tilbud og de pårørende. Vi skal bruge den viden de pårørende har bedre i samarbejdet.

Det bør være et fokusområde at kigge på samarbejdet eller overgangene for de psykisk syge – særligt i overgangen fra sygehus til kommune.

Der gives udtryk for et ønske om, at brugerne og deres pårørende inddrages mere – og også gerne i forpligtigende samarbejder. Ordet der blev anvendt var; Dialogbaserede forpligtigende samarbejder.

Der er også uudnyttede muligheder i at tænke civilsamfundet bedre ind på området og tænke civilsamfundet som en ressource.

Afspecialisering er en risiko – men det er vanskeligt at sige om det er et generelt problem – vigtigt at der er fleksibilitet lokalt i forhold til typer og omfang af tilbud.

Konkurrenceudsættelse af opgaverne er ikke vejen frem. Dette blev sagt med reference til det seneste udviklingstiltag med gennemførelse af et udbud af en række botilbudspladser i Regions Sjælland anført af Holbæk Kommune.

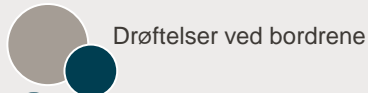
Fleksibiliteten i tilbuddene som Kommunerne tilbyder de handicappede skal være bedre og tænkes bedre på tværs. Der blev givet et eksempel med en bruger der skulle "vælge" om vedkommende primært var fysisk eller kognitivt begrænset – fordi det var to forskellige myndighedsfunktioner der skulle varetage sagsbehandlingen: Svaret – eller valget resulterede i to forskellige tilbudsvifter fra de to forskellige myndighedsfunktioner som ikke kunne kombineres.

I forhold til scenarierne blev der givet udtryk for, at de var svære at arbejde ud fra. Det var i princippet behov for at alle tre muligheder eller variationer over flere af de beskrevne scenarier. Der var særligt et udtryk om, at der for hver målgruppe skulle formuleres en mini-strategi der var baseret på en række strategiske valg omkring faglighed, økonomi, udvikling mv.

Opsamling på den indledende diskussion på programpunktet: "Hvad er brugernes input og ønsker til den fremadrettede proces med at formulere rammeaftalen for 2018?".

Opgaven blev formuleret i forlængelse af de tre faglige sessioner.

Velkommen tilbage

Drøftelser ved bordene

1 Del jeres nye viden ved bordene og diskuter:

2 Hvad kunne I ønske af temaer for det kommende års rammeaftale – hvor ser I udviklingspotentialet eller behovet og hvordan tænker I vi kan samarbejde endnu tættere om de enkelte foreslag?

3 Noter jeres bud på temaer/udviklingsområder på papkort: Bud på temaer og udviklingsområder som I tænker er vigtige at der tages hånd om i en kommende rammeaftale?

SKRIV KLART OG TYDELIGT

Opsamling

Opsamlingen på dette punkt er en afskrivning af de papkort der blev formuleret under processen med at definere ønsker til kommende fokusområder. Enkelte af papkortene er beskrevet meget kortfattet eller i overskrift og det er derfor ikke entydigt hvad der ligger eller tænkes ligge i alle papkort. Men der er gjort et forsøg på at sætte flere ord på de enkelte papkort for at højne præcisionen ud fra den efterfølgende præsentation/dialog. Det tilføjede står i (parentes)

Borger/brugerinddragelse skal opprioriteres til et egentligt fokusområde i rammeaftalen.

Mere brugerinddragelse, kommunikation ml. visitation, organisationer og tilbud

Konkurrenceudsættelse er ikke en god vej!!!

Fokus på recovery i et tæt samarbejd med brugerne

Fælles evaluering af udvalgte temaer/indsatser. Mål-Ressourcer-Resultater. (For at få en bedre viden om hvilke sociale indsatser der virker.)

Kommunikation som redskab – tydelig og enkel.

Etablering af et kompetencecenter. Forankring og udbredelse af ny viden (Et kompetencecenter der fastholder, udvikler og formidler faglige metoder/redskaber til de relevante tilbud i regionen)

Større videndeling mellem kommuner. (Det blev forslået at der skete en mere systematisk videndeling mellem kommunerne i regionen. Videndeling forstås meget bredt og kn både være fagligt eller i forhold til arbejdstilrettelæggelse mv.)

Koordinerende sagsbehandler. (Primært myndighedsrettet)

Arbejde med målsætninger i samarbejdet med brugeren – kvalitet – effekt – evidens

Forventningsafstemning – Borger/Kommune

Fælles mål på tværs af kommunerne

Differentierede løsninger med afsæt i hvilken målgruppe

Forståelse for de forskellige roller – kommuner/borger

Kick-off møde den 25. november 2016

❖ Programoplæg

❖ Opsamling

Program for kick-off møde om rammeaftale 2018

Afholdes: fredag den 25. november 2016 8.00-13.00

08:00	Morgenmad på Comwell	
8.30	Velkommen og dagens program	Formand for KKR, borgmester Niels Hörup, Solrød Kommune og Formand for styregruppen, direktør Bruno Lind, Næstved kommune. Hvad skal den samlede proces bestå af og føre til. Implement om dagens program.
8.45	Oplæg fra politikere og faglige eksperter	Udfordringer og dilemmaer for kommunerne på det specialiserede socialområde: <ul style="list-style-type: none"> • Kirsten Devantier – Formand for Sundheds- og Psykiatriudvalget, Region Sjælland • Kirsten Skaue Jørgensen – Forstander på Himmelev Behandlingscenter • Henning Olsen – Neuropsykolog ved BOMI Hjerneskadecenter
9.30	Tema-drøftelser ved bordene	Kort præsentation af resultaterne af enqueten. Drøftelse på bordene på baggrund af formulerede spørgsmål.
10:00	Pause	Deltagerne indhenter information fra plakater om opgaveområdet rammeaftalen.
10.30	Faglige sessioner	Der afvikles fire faglige sessioner: <ul style="list-style-type: none"> • Økonomiske udfordringer og styringsmuligheder • Specialisering – afspecialisering, nyspecialisering, muligheder og problemstillinger • Rehabilitering og recovery • Kvalitet, effekt og evidens (forløb)
11:00	Drøftelse ved bordene	Efter de faglige sessioner går deltagerne tilbage til bordet og fortæller, hvad de har hørt. Første bud på temaer og problemstillinger som kommunerne kan håndtere sammen eller hver for sig.
11.40	Rammeaftalen som redskab – Visioner og temaer	Tre forskellige visioner: <ol style="list-style-type: none"> 1. Tættere klyngesamarbejde om tilvejebringelse af tilbudsvifte 2. Tilbud til de 31 målgrupper planlægges og tilvejebringes på tværs af de 17 kommuner 3. Øget selvforsyning
11.55	Pejlemærker og fokusområder	Drøftelse ved bordene
12.10	Panel	Panel med politikere – hvilke pejlemærker og fokusområder kan I se for jer for den kommende proces henimod rammeaftalen 2018
12.30	Tak for i dag og hvad er processen herfra	Formand for styregruppen, direktør Bruno Lind, Næstved kommune
12:35	Frokost	

Opsamling fra kick-off mødet

- Drøftelser om temaer, problemstillinger og visioner

OPSAMLING

Første bud på temaer og
problemstillinger som
kommunerne kan håndtere sammen eller
hver for sig

Opsummering

- Anbringelser af BIU
- Opsamling af viden skal også kunne bruges som politisk beslutningsgrundlag
- Mere fokus på effekt – kunne vi arbejde sammen om effektindikatorer på tværs af kommunerne?
Målgruppe: meningsfulde effektmål på flere trin/niveauer
- Måling og effekt: det er afgørende at måle effekt og udvikling af overarbejde. Det skal være på et videns baseret grundlag.
Rammeaftalen skal stille krav om at der effektmåles og arbejdes videns baseret
- Metodeudvikling er et must – uanset evidens.
- Udvikling af nye specialiserede tilbud på tværs af psykiatri og social område:
  - Klassiske tilbud
  - Konsulent bistand
- Tidlige indsats også på tværs af kommuner
- Udvikling af lokal forankring af specialiserede institutioner
- 'Specialisering – det svære er når der er et mix
- Recovery= bedre økonomi for kommunerne, bedre kvalitet for borgerne.
- I takt med at kommunerne opretter lokale tilbud skal de specialiserede tilbud kunne udbyde differentierende speciel tilbud af forskellig art ud fra borgernes behov. "Bomis udviklingsmodel". Mål: Nærhed, sammenspil med netværk, specialiseret kvalitet. De specialiserede tilbud kan bevare grundlaget for eksistens.
- Langsigtet investeringsstrategi: kommunalt, i rammeaftale, udvalgenes udvalgsperiode.
- Specialisering – går mellem bruger/borger og myndighedsområdet.
- Recovery som investering på lang sigt også økonomisk
- Recovery som begreb – indhold forståelse og eksistentialisme.
- Klynge kommune samarbejde om tilbud – bindinger på pladser
- Mål og opfølgning

Opsummering

- Recovery – borgerinddragelse/oplevelse af involvering
- Rammeaftalerne må arbejde med "dilemma håndtering" og løsninger på høj specialisering – lokal forankring af tilbud.
- Der er gode eksemplarer: BOMI, Filadelfia, og VISO – dem må vi udvikle flere af.
- Fokus på tilsyn og udgiftsudvikling
- Sikre borgerens fulde inddragelse i både mål og indsats.
- Samlet målgruppe fra 15-25 år ift. myndighedsområdet.
- Råd og vejledning fra det specialiserede til lokale tilbud – både før og efter afstemt tilbud.
- Specialisering: skal kombineres med lokale løsninger, skabe viden i kommunernes visitation og skabe fleksibilitet i tilbud (i samarbejde med lokale tilbud).
- Kompleks visitation – inddrage specialviden.
- Netværk/erfaringsudveksling om målgrupper/tilbud
- Kommune/klynge/regional
- Fælles erfaringsopsamling fra metoder
- BU-området. Udfordret af nye reformer
- Gennemsigtighed
- Gennemskuelige tilbud
- Gennemskuelig takster
- Indsigt i tilbud på tværs
- Vanskeligheder med gennemsigtighed i priser på "eksisterende" tilbud – derfor mere styr "på lokale tilbud
- Tilbudsportal "forbedres"
- Tilbudsportal minus anvendelighed, gennemsigtighed.
- Større gennemsigtighed vil skabe mere tillid.
- Fælles mål for indsatsen? Skal vi have det ind i rammeaftalerne
- Politik fastsatte effektmål: økonomisk, fagligt og lokalt
- Fælles mål : borger og system
- Fælles måder at udtrykke effekter/mål er meget vigtigt

OPSAMLING

Rammeaftalen som redskab – Visioner og temaer

Tættere klyngesamarbejde om sikrer tilbudsviften

1. BESKRIVELSE:

Der etableres 3-4 klynger med 4-5 kommuner hver. Inden for hver klynge er der et tæt samarbejde om indsatsen på det specialiserede socialområde – ikke blot om de meget højt specialiserede indsatser. Det åbner mulighed for at drive tilbud i fællesskab og på den måde sikre flere valgmuligheder for både brugere og pårørende samt de kommunale myndighedsfunktioner, der skal visitere borgeren til et tilbud. Det giver samtidig mulighed for, at man som bruger kan flytte sig fra et tilbud til et andet, som livet udvikler sig. Herunder også evt. til mindre indgribende og dermed også billigere tilbud.

Det større borgerunderlag og den større masse af tilbud og indsatser skaber mulighed for faglig udvikling inden for klyngen, som på den måde bliver i stand til at tilbyde et tidssvarende tilbud til hele viften af brugere – også de mindre målgrupper med sjældne og komplekse problemstillinger.

Samtidig sikrer klyngen, at opgaven er forankret lokalt, og at brugere og pårørende derfor kan indgå i en løbende dialog med klyngekommunerne om, hvordan tilbuddene kan udvikles i overensstemmelse med brugernes ønsker og behov. Endelig sikrer samarbejdet også, at de arbejdspladser, der knytter sig til tilbuddene, forbliver inden for klyngens område.

1. BESKRIVELSE:

Der er et stadig større pres på kommunerne for at kunne tilvejebringe tilbud til også de små målgrupper med særlige og komplekse problemer og behov for en specialiseret indsats. I kommunerne i Region Sjælland beslutter man sig for, at to af kommunerne i regionen varetager denne opgave på alles vegne. Den enkelte kommune har adgang til at købe pladser i det omfang, de har behov for det, men er samtidig forpligtet til i en overgangsperiode at medfinansiere ledige pladser, hvis efterspørgslen svigter.

Befolkningsunderlaget i alle regionens kommuner gør det muligt for de to driftskommuner at opbygge en tilbudsvifte, der er tidssvarende, samt tiltrække og rekruttere faglige spydspidser, som tager ansvar både for den faglige udvikling og for en sikker drift af tilbuddene til de små målgrupper.

Samtidig etableres der på tværs af de to driftskommuner et tæt samarbejde med brugerorganisationerne, som sikrer dialog om, hvordan tilbudsviften udvikles på en måde, der balancerer brugernes ønsker med kommunernes mulighed for at finansiere de rigtige tilbud. Blandt brugerorganisationerne opleves konstruktionen som et godt bud på, hvordan kommunerne løfter den helt særligt og højt specialiserede opgave på en fagligt forsvarlig måde.

Forøget kommunal selvforsyning (95%)

1. BESKRIVELSE:

Den specialiserede socialopgave er en særlig opgave for borgere med helt særlige behov. Men selvom det er tilfældet, skal opgaven så vidt muligt løses i tilknytning til det almindelige system. Selvom en ung kvinde har en psykiatrisk diagnose, skal hun alligevel støttes i det almindelige beskæftigelsessystem. Uddannelse eller beskæftigelse skal netop være en del af løsningen. Tilsvarende skal børn, selvom de har et handicap eller har haft svære opvækstvilkår, alligevel gå i skole og behandles lige som andre børn.

Derfor skal de specialiserede opgaver i endnu højere grad løses inden for den enkelte kommune. Kun i meget særlige tilfælde køber kommunerne pladser hos hinanden.

Kommunens øgede selvforsyning styrker samtidig mulighederne for at styre udviklingen i udgifterne på området. På den måde undgår man, at det specialiserede område udhuler normalområdet og starter en ond cirkel, hvor normalområdets evne til at integrere børn og voksne med særlige behov bliver mindre og mindre, alene fordi ressourcerne ikke er til stede.

Samtidig betyder det, at indsatsen i det store og hele udføres inden for kommunens egne grænser, og at der kan etableres en god og levende dialog mellem brugere, pårørende og politikerne om, hvordan man inden for de givne rammer kan give brugerne de bedste vilkår.

VISION FOR FREMTIDIGT SAMARBEJDE

Tættere klyngesamarbejde om sikrer tilbudsviften

FORDELE VED SCENARIET

- 2 • Godt for de små kommuner
- Flere forpligtigende samarbejder
- Leverings sikkerhed
- De brede specialiserede tilbud kan være i klyngen
- God faglighed, lokal forankring, tilgodese de højst specialiseret behov og sikre kvalitet.
- Forpligtende samarbejde
- Pulje og stordrift -

ULEMPER VED SCENARIET

- 3 • Driftsøkonomierne kan blive for små i klyngen
- Underlag – forsyningsikkerhed
- Økonomistyring
- Reduktion af det fælles for hele regionen
- Fastfryser billedet
- Bruger tilbud i eget nabolag

HVAD SKAL VI UNDERSØGE/DISKUTERE FOR AT FINDE UD AF, HVILKET SAMARBEJDE VI ØNSKER I FREMTIDEN?

- 4 • De meget specialiseret målgrupper skal være for Sjælland?
- Hvad skal være på tværs af klyngesamarbejdet?
- Øko-modellen – abonnement, arbejdsdeling?
- Helt ny model for rammeaftale
- Vi skal frigøre øk. fra pladser til at købe konsulent bistand
- De mest specialiserede inst. udvikling
- Behov for fælles pulje til fælles udvikling/hvordan sikres fælles ressourcer til udvikling?
- Hvad har vi brug for i fælles metodeudvikling
- Markedsmodning skal evalueres
- Kan man drive et meget stort tilbud med meget forskellige priser
- GAB-analysen – dialog med brugeren.
- Skab et samarbejde - hver kommune, region og leverandør – alle tages med.

VISION FOR FREMTIDIGT SAMARBEJDE

Tilbud til de 31 målgrupper planlægges og sikres på tværs af kommunerne

FORDELE VED SCENARIET

- Bedre styring af kapacitet
- Fastholde og forøgelse af faglighed
- Ens målgrupper i somertilbud
- Opretholder faglighed og kvalitet i de specialiserede opgaver
- Skaber bedre driftsvilkår
- Øget mulighed for kvalificeret rekruttering
- Ensartet dokumentation og derved mulighed for at arbejde målrettet med effekt, evidens og forskning.

ULEMPER VED SCENARIET

- Isolation, manglende inklusion med andre
- Etablering af parallelverdener ved siden af det etablerede system
- Fare høj grad af tværpolitisk enighed
- Demokratisk tungt
- Fare for "ude af øje, ude a sind"
- Enighed i ressourceallokering på tværs af KKR-kommunerne.

HVAD SKAL VI UNDERSØGE/DISKUTERE FOR AT FINDE UD AF, HVILKET SAMARBEJDE VI ØNSKER I FREMTIDEN?

- Hvorfor skal man begrænse sig til to kommuner
- Tilbud der kommer til borgeren, så fagligheden flytter sig i stedet for, at borgeren skal flytte sig.
- Reguleringsmekanismer i forhold til det fælles, når kommunerne går enegang
- Undersøges de kommunale behov på tværs
- Mulig finansieringsaftale forankret i KKR-regi og ikke i den enkelte kommune
- KKR bestyrelse skaber tværkommunal/politisk ejerskab
- Klar beskrevet målgrupper, kommunernes rolle og de to driftskommuners rolle.

VISION FOR FREMTIDIGT SAMARBEJDE

Forøget kommunal selvforsyning (95%)

FORDELE VED SCENARIET

2

- Nærhed.
- Ingen af modellerne kan bruges

ULEMPER VED SCENARIET

3

- Dårligere tilbud
- Manglede specialisering
- Dårligere økonomi

HVAD SKAL VI UNDERSØGE/DISKUTERE FOR AT FINDE UD AF, HVILKET SAMARBEJDE VI ØNSKER I FREMTIDEN?

4

- Hvorfor skal der være en selvforsyning på 95%?
- Hvilke visioner har vi at udvikle rammeaftalen: mere vidensdeling
- Hvordan sikre vi at der er de nødvendige pladser til brugerne i regionen?
- Se mere på målgrupper og hvordan vi samlet kan løfte opgaven for hver målgruppe.
- Er der et kapacitetsproblem? Passer pladser og behov ikke meget godt?
- Vær opmærksom på etikken. At sælger ikke arbejder for at få faste kunder
- Fælles mål: vi skal arbejde om at udvikle kvaliteten og effekten af udvalget
- Brug de faglige specialviden derhjemme i kommunerne. Køb ad mindre ydelser af specialiseret inst.
- Spilleregler for køb og salg: ex der lægges for ofte tillægsydelser op takster.
- Mere netværk på tværs af kommunerne i den enkelte kommune skal trække på andre ikke sidde alene

Tak for denne gang

Temaoplæg til kick-off møde den 25. november 2016

På fredag den 25. november afholder vi et kick-off møde på Comwell i Roskilde vedrørende den kommende proces for formulering af rammeaftalen for det specialiserede social- og undervisningsområde i 2018.

En dag og en proces som blev aftalt og initieret på politikertemamødet i april 2016, hvor det blev besluttet at en ny proces for rammeaftale 2018 er et fælles fokusområde for 2017

Dagen er tænkt som en tidlig politiske drøftelse af, hvad indholdet i rammeaftalen 2018 mellem kommunerne indbyrdes og med region Sjælland skal være. Dagen er således startskuddet til en proces, der skal bidrage til at løfte vores samarbejde i sjællandsregionen til gavn for de borgere, der bruger de fælles tilbud. Baggrunden for dagen er udtalte ønsker om en tidligere politisk inddragelse i arbejdet med rammeaftalen - og dermed mulighed for en større påvirkning af løsninger, udviklingsbehov og et større ejerskab til aftalen.

Som en del af oplægget til kick-off mødet er udarbejdet det temaoplæg du aktuelt sidder med i hånden. Formålet med oplægget er at kvalificere dialogen på kick-off mødet, samt forhåbentligt at sætte nogle tanker i gang omkring indholdet for det kommende samarbejde om rammeaftalen for 2018. Temaoplægget og flere af oplæggets diskussioner er undersøgt forud via en elektronisk spørgeskemaundersøgelse, som er udsendt til alle deltagere på dagen. Resultaterne af denne offentliggøres på kick-off mødet og anvendes aktivt i diskussionerne.

Målgruppen for kick-off mødet den 25. november er politikerne og det øverste administrative ledelsesniveau i kommunerne. Efter den 25. november skal de forskellige input dokumenteres og analyseres. Derefter designes en proces, hvor brugere, fagprofessionelle (både myndighed og leverandørperspektivet) og det politiske niveau inddrages i den videre proces frem i mod en egentlig rammeaftale for 2018.

Velkommen til diskussionen!

De strategiske udfordringer på det specialiserede socialområde

Det specialiserede social- og undervisningsområde betyder meget for mange aktører – og er samtidig et område, som alle har en interesse i er veldrevet - både til gavn for de borgere, som har brug for støtte i hverdagen, og i forhold til sikring af tilbuddenes kvalitet, indhold og økonomi.

Samtidig er det et område kendetegnet ved mange aktører med forskellige tilgange og perspektiver i spil i forhold til at formulere eller ønske en særlig udvikling. Det kan enten være på kommunalt eller regionalt niveau eller ønsker/krav fra Regering, folketing og sektorministeriets side. Derudover er det også et område med stærke interessenter blandt brugerne, deres pårørende og brugerorganisationerne.

Temaoplægget sætter fokus på tre fælles strategiske udfordringer, som kommunerne i Region Sjælland oplever på det specialiserede social- og undervisningsområde aktuelt:

Fælles økonomisk pres på det specialiserede socialområde sammenholdt med udsigterne til flere og tungere borgere

Bekymringer for en generel "afspecialisering" af det specialiserede socialområde

Faglige udviklingstendenser gennem rehabilitering/recovery og tidligere og mere forebyggende indsatser

Udfordring 1: Økonomisk pres på det specialiserede socialområde og udsigt til flere og tungere borgere

Med et forventeligt og fortsat mindre kommunalt økonomisk råderum i de kommende år er det specialiserede social- og undervisningsområdet i fokus. Det er et stort kommunalt udgiftsområde, hvor den seneste analyse fra kommunerne i regionen, gennemført af KORA, viser, at:

På voksenområdet er de samlede udgifter fra 2010 til 2014 steget med 5 procent i de sjællandske kommuner. Samtidig er antallet af voksne, der bor i botilbud, steget med 30 procent. Udgiften pr. botilbudsmodtager er faldet med 14 procent i perioden.

På børneområdet er billedet det modsatte. Her er de samlede udgifter faldet med 4 procent fra 2010 til 2014. Antallet af børn, der bliver anbragt uden for hjemmet eller modtager individrettede forebyggende foranstaltninger, er faldet med 5 procent fra 2010 til 2013. I samme periode er udgifterne til den enkelte modtager dog steget med 4 procent.

Undersøgelsen er rent konstaterende og besvarer ikke spørgsmål om hvordan eller hvorfor man ser denne udvikling. Hvorfor stiger antallet af voksne brugere, og hvilke brugergrupper, er der kommet flere af? Skyldes det ændret visitation, øget tilgang af unge eller længere levetid blandt nogle målgrupper? Det er stadig uafklaret. På børneområdet er billedet af udviklingen også konstaterende og beretter om færre – men mere komplekse forløb til en højere gennemsnitsomkostning. Men om dette er udtryk for, at færre børn/unge har behov eller det er udtryk for en strammere visitation eller tidligere resultater i forhold til områdets omlægning til sverigesmodel og korte, fleksible og effektive indsatser er stadig uafklaret.

Baggrunden for eller årsagerne til det økonomiske udviklingsbillede – historisk og fremadrettet - af det specialiserede social- og undervisningsområde er ikke entydigt eller helt enkelt at gennemskue. Derfor er det også vanskeligt at udtale sig eller forudsige, hvilke økonomiske tendenser, der vil være gældende i de kommende år. Men en ting er klart. Hvis der ikke er styr på antallet af brugere, deres støttebehov, kvaliteten af indsatsen eller på visitationerne vil det i forvejen snævre økonomiske råderum kommunerne har de kommende år være udfordret.

Det er nødvendigt at komme tættere på de tendenser og mønstre, der tegner sig i den historiske udvikling for de specialiserede tilbud for at kunne påvirke retningen fremad. Hvis man modsat ikke kommer tættere på udviklingen og skaber en større gennemsigtighed mellem pris, kvalitet og effekt vil styringen stadig være udfordret, og derfor forventeligt også den samlede budgetoverholdelse.

Udfordring 2: Bekymring for en generel "afspecialisering" af det specialiserede socialområde

I flere år har mange kommuner over hele landet - også i sjællandsregionen - strategisk hjemtaget brugere bosiddende i tilbud uden for egen kommune, hvis muligt, samtidig med at nye brugere i højere grad visiteres til egne lokale tilbud eller tilbud i nærtliggende kommuner. Samlet set har dette over tid medført mindre samhandel internt i regionen og på tværs af landets kommuner som helhed.

Denne udvikling er båret af flere elementer, bl.a.:

Der er i de seneste år på børne- og ungeområdet – fagligt og lovgivningsmæssigt - været fokus på at sikre nærhedsprincippet, og at inddrage det eksisterende netværk i indsatserne målrettet børn- og unge. Dette fokus medfører naturligt et mere lokalt fokus og sigte i tilrettelæggelsen af indsatser.

Der er samtidig et målrettet fokus på i højere grad at uddanne professionelle plejefamilier, der kan varetage omsorgen for og behandlingen af børn med meget komplekse udfordringer

Flere kommuner har et lokalt beskæftigelsesfokus på tilbudssiden, og vil gerne oprette tilbud for at fremme og fastholde beskæftigelse lokalt.

Flere kommuner giver udtryk for, at lokale tilbud eller samarbejde med nærtliggende tilbud i forhold til økonomistyring og samlet budgetoverholdelse er en fordel. Dette ud fra den antagelse, at egne lokale tilbud og "faste" lokale samarbejdsparter i nærtliggende kommuner lettere kan opbygge en fælles forståelse af tilbuddets form, indhold og takst, og dermed en bedre mulighed for overholdelse af aftalte takster.

I denne udvikling er der en central diskussion omkring specialisering/afspecialisering af de sociale tilbud. Diskussionen handler om, hvorvidt hjemtagelse af borgere til egen kommune primært er en øvelse, der er økonomisk betinget eller om det rent faktisk er muligt for de enkelte kommuner at opretholde et tilstrækkeligt højt fagligt niveau for de mest specialiserede målgrupper lokalt. Bekymringen for afspecialiseringen af de sociale tilbud er en tilbagevendende diskussion, som også berører den enkelte kommunes størrelse. Forventningen er, at større kommuner med et stort antal borgere indenfor samme målgruppe/specialiseringsgrad, sandsynligvis også vil kunne varetage opgaver med en større kompleksitet end mindre kommuner med færre brugere inden for samme målgruppe/ specialiseringsgrad på grund af en tilstrækkelig volumen til både at sikre et veldrevet tilbud og et højt fagligt niveau på samme tid.

Balancegangen mellem hjemtagelse af brugere til lokale tilbud og sikring af et tilstrækkeligt højt niveau af specialisering er således et afgørende parameter i dialogen med brugerne og imellem kommunerne om, hvordan man bedst varetager behovene for de mest specialiserede målgrupper. Hvordan sikres balancen mellem styrbarhed, høj faglig specialisering og effektivitet i den enkelte kommune og på tværs af kommunerne i regionen?

Udfordring 3: Faglige udviklingstendenser: rehabilitering/recovery og tidligere og mere forebyggende indsatser på børne- og ungeområdet samt voksenområdet

En tredje udfordring for de specialiserede tilbud er kommunernes øgede fokus på og resultater med rehabilitering/recovery i indsatsen over for brugerne. Intentionen er, at man med en målrettet, forebyggende og intensiv indsats kan løfte den enkelte brugers funktionsniveau. Dette vil kunne løfte den enkelte brugers livskvalitet i forhold til, at man er mere selvhjulpne i hverdagen - og over tid reducere kommunens udgift til støtte. Umiddelbart lyder dette som en oplagt succeshistorie for både brugere og den enkelte kommune. Effekten af den sociale indsats virker, og både brugeren og kommunen vinder!

Men det udfordrer også den tilgang mange kommuner styrer og arbejder med deres tilbud efter, samt vores sparsomme viden om effekten af den sociale indsats. Usikkerheden om, hvad der virker i den sociale indsats, og for hvilke målgrupper det gælder, er en klar udfordring i forhold til at prioritere og fokusere på at iværksætte de indsatser, der har den største effekt.

Usikkerheden om, hvilken indsats, der virker hvordan udspringer blandt andet af, at:

Det enkelte tilbud ikke er tilstrækkeligt formaliseret eller afklaret om tilbuddets metodiske afsæt eller værktøjer til, at de elementer der sikrer den høje effekt kan afdækkes entydigt og udbredes

De eksisterede budget- og takstmodeller ikke understøtter incitamenterne i en målrettet, forebyggende og intensiv indsats for enkelte brugere. At tilbuddene med andre ord "straffes" økonomisk gennem lavere takster, når de lykkes med at gøre brugerne mere selvhjulpne eller helt mister brugeren, fordi brugeren har behov for et helt andet tilbud

At der helt generelt er en mangel på viden om, hvilke indsatser der virker over for hvilke målgrupper, samt at sammenhængen mellem pris og kvalitet heraf også er svært gennemskueligt

Erfaringen viser, at der er meget få kommuner, der ikke er parate til at betale et "dyrere" tilbud for et barn, en ung eller en voksen såfremt man havde en vis sikkerhed for, at den indsats, der blev leveret havde en høj effekt. Udfordringen er, at vi aktuelt ikke har en tilstrækkelig gennemsigthed i forhold til sammenhæng mellem pris, kvalitet og effekt til at kunne foretage den prioritering.

I forhold til arbejdet med rehabilitering/recovery er der gode resultater i forhold til enkelte målgrupper. Herudover er mange kommuner på børne- og ungeområdet stærkt inspireret af Sverigesmodellen og har iværksat en række investeringer i en tidligere, mere effektiv og mere tværgående indsats over for barnet, den unge og familien.

Spørgsmålet om, hvordan man styrker det forebyggende og rehabiliterende sigte i indsatsen for brugerne på området kan siges at pege i to forskellige retninger alt efter, om kommunerne i højere grad skal løse egne opgaver selv - eller samarbejde tæt om dem.

På den ene side er en af fordelene ved, at kommunerne i høj grad løser egne opgaver, at der kan etableres et meget tæt samarbejde imellem myndighed og udfører. Altså imellem dem, der igennem dialog med borger og pårørende afgør, hvilken indsats, der skal leveres – og dem, der skal levere den. Den tætte dialog er en fordel for at fremme modet og risikovilligheden til at investere i forebyggende og rehabiliterende indsatser, fordi man nemt kan følge op på, hvordan det går, og hvornår den enkelte borger kan overgå til en mindre omfattende og billigere foranstaltning.

På den anden side afhænger de faktiske resultater af forebyggende og rehabiliterende indsatser af, at der på de enkelte tilbud og i forhold til den enkelte borgers forløb, foregår et genuint udviklingsarbejde i form af dokumentation af indsatser og monitorering af resultater. Det kan være vanskeligt at påtage sig i den enkelte kommune, både fordi det tager tid og koster penge, og fordi det kræver rekruttering af medarbejdere med særlig ekspertise på såvel det faglige område, samt i forhold til beskrivelse, dokumentation og måling.

Rammeaftalen på det specialiserede socialområde som en del af løsningen på de fælles strategiske udfordringer?

Ovenfor er nævnt tre centrale udfordringer i forhold til det specialiserede socialområde for kommunerne i Danmark, herunder også kommunerne i region Sjælland. Udfordringerne kan have forskellig vægt i den enkelte kommune – men alle kommuner er berørt på en eller anden måde af de nævnte udfordringer for det specialiserede social- og undervisningsområde.

Et af de få steder på det specialiserede social- og undervisningsområde hvor der strukturelt er en mulighed for at tage dialogen og formulere nogle fælles initiativer på tværs af kommunerne er i samarbejdet omkring udarbejdelse af den årlige rammeaftale. Omfanget af samarbejdet, og ikke mindst indholdet i samarbejdet er i princippet kun begrænset af de aftaler og den konsensus, der kan opnås på tværs af de 17 kommuner i regionen.

I rammeaftalen fastsættes taksterne for de sociale tilbud, der er omfattet af rammeaftalen og i princippet godkendes også oprettelse, justering af tilbud og nedlæggelse af tilbud, der har betydning for regionens samlede forsyningsforpligtigelse.

Rammeaftalen er opbygget med en udviklingsaftale og en styringsaftale og i region Sjællands rammeaftale har der traditionelt været formuleret en række udviklingsområder pr. år i forhold til udviklingsaftalen. I år er udviklingsområderne:

Kommunikationsområdet – Fortsat fra 2016

Økonomi – Fortsat fra 2016

Hjemløshed/Socialt udsatte - ny

Psykatriområdet – Bedre kvalitet i støtten til borgere i grænseområdet mellem psykiatri-, socialpsykiatrisk- og misbrugsområdet og som har voldelig risikoadfærd - ny

Proces for fornyet politisk grundlag for rammeaftale 2018 - ny

I det udtalte ønske om en tidligere inddragelse i formuleringen af rammeaftalen for 2018 ligger nu et behov for en tydeliggørelse af, hvad denne tidligere inddragelse skal bruges til? For kommunerne er forskellige, og er "ramt" af de nævnte udfordringer på forskellig vis, og kan i princippet have modsatrettede interesser alt efter, om man er en køber- eller sælgerkommune. Så hvad skal samarbejdet omkring rammeaftalen bruges til - og hvad skal være sandt for, at samarbejdet fungerer?

Nedenfor er angivet en række uprioriterede forslag, der kan bruges som inspiration til indholdet eller fokus i en kommende rammeaftale. Listen er ikke udtømmende og skal alene virke som inspiration i forhold til at belyse mulighederne i en rammeaftale.

Mulighed 1: Stille fælles krav til hinandens tilbud om bedre viden om effekten af de enkelte tilbuds indsatser

En forudsætning for at kunne målrette tilbudsstrukturen og indholdet i de enkelte tilbud imod indsatser med en høj og målbar effekt er, at tilbuddene kan dokumentere effekten af deres indsats. Større viden om effektfulde indsatser belyser forholdet mellem pris og kvalitet, og er med til at sikre bedre indkøb for den kommunale myndighed, som køber pladserne. Den rigtige plads med målrettet og reelt effektfuld indsats kan over tid potentielt reducere kommunernes omkostninger.

At sætte fokus på effekten af den sociale indsats er ikke ny, og mange tilbud arbejder allerede i dag målrettet på at dokumentere effekten af deres indsats. Men denne aktuelle indsats er afhængig af valg af metode og tilgang på det enkelte tilbud, og derfor igen vanskeligt at sammenligne på tværs af tilbud, som de kommunale myndigheder er nødsaget til at gøre, når de skal vælge et konkret tilbud til en specifik borger.

Derfor kunne rammeaftalen eksempelvis tage dette emne op som tema, og iværksætte forskellige test eller udviklingsforløb for grupper af sammenlignelige tilbud for at sikre, at effekten af den sociale indsats bliver dokumenteret, og bliver et effektivt redskab for de kommunale myndigheder. Dette forventes over tid at sikre bedre kvalitet og tilbud til brugerne og potentielt omkostningsreduktion for kommunerne.

Mulighed 2: Stille skarpt på, hvordan en øget prioritering af rehabilitering/recovery i indsatsen kan finde sted fagligt og styringsmæssigt

Den aktuelle indsats med at arbejde rehabiliterende eller med recovery i arbejdet med den enkelte bruger kan ved succesfulde forløb øge den enkeltes brugers selvhjulpenhed og brugerens støttebehov reduceres over tid til gavn for kommunens økonomi. Udfordringen ved denne tilgang er ikke kun at sikre, at det faglige personale har kompetencerne til at arbejdet struktureret med rehabilitering/recovery. Det er også, hvordan der kan fokuseres på det samlede forløb og skabes de bedste incitament i brugerens forløb og mellem tilbud, så alle aktører arbejder mod det samme mål frem for at frygte, at tilbuddet ved indfrielse af målet "mister brugeren" og en del af "tilbuddets budgetgrundlag".

Arbejdet med rehabilitering og recovery kan muligvis også mest hensigtsmæssigt eller etisk forsvarligt anvendes for udvalgte målgrupper frem for andre. Et spørgsmål er således, hvordan der etableres et overblik over "best practice" i forhold til at arbejde med rehabilitering/recovery, og hvordan man kan arbejde med at understøtte dette fagligt og styringsmæssigt, og samtidigt måle effekten af denne specifikke indsats.

Dette kunne også være et eksempel på et tema, hvor rammeaftalen kunne tage hånd både om nogle faglige interessante problemstillinger og afklaringer - til gavn for såvel brugernes livskvalitet som kommunens økonomi.

Mulighed 3: Tættere og styrket samarbejde om de mest specialiserede tilbud i regionen i regi af rammeaftalen og større frihedsgrader lokalt med øvrige tilbud

I flere andre regioner, fx region Nordjylland er der etableret det, der kaldes "Det forstærkede samarbejde". Det betyder, at rammeaftalen og samarbejdet mellem regionens kommuner primært er orienteret mod en mindre række af meget specialiserede tilbud, som alle kommuner har peget på som nødvendige for alle regionens kommuner - men hvor antallet af brugere kun retfærdiggør ét tilbud i regionen. Disse udvalgte tilbud er beskyttede af alle, og der oprettes ikke konkurrerende lokal kapacitet, da dette ville udvande muligheden for, at det udvalgte tilbud kan opretholde den nødvendige volumen af brugere til at sikre og fastholde et højt fagligt specialiseret tilbud.

Det forstærkede samarbejde har dermed fokus på de tilbud som man i fællesskab har defineret som højt specialiserede, og hvor samarbejdet om sikring af de nødvendige kompetencer og volumen kræver samarbejder mellem et antal kommuner for at sikre den faglige bæredygtighed over tid.

De øvrige tilbud oprettes lokalt eller den enkelte kommune prioriterer, hvorvidt man ønsker at oprette lokal kapacitet eller benytte sig af andre kommuners tilbud. Dette område har tidligere været berørt i rammeaftaleregion – men ikke udtømmende.

Mulighed 4: Udvikle fælles og differentieret takstmodel(pakkemodel) så tilbuddenes indhold, kvalitet og pris blive mere sammenlignelige end i dag

For de takstbelagte tilbud følges takstbekendtgørelsen, der definerer hvordan man som kommune skal beregne taksten(prisen) for den enkelte tilbudsplads. For tilbud, der ikke er underlagt rammeaftalen, anvendes principperne for takstbekendtgørelsen – men frihedsgraderne i forhold til, hvordan forskellige takster/priser præsenteres og hvad de indeholder kan også være forskellig. Dette er en af de medvirkende årsager til, at taksterne eller priserne på tværs af tilbud kan være svære at sammenligne, og det er dermed vanskeligt for de kommunale myndigheder at afgøre, hvilket tilbud der er det bedst egnede for den konkrete bruger. Samtidig ønsker flere og flere kommuner at afregne mere individuelt og præcist for sine brugere frem for ved gennemsnitstakster, som mange tilbud fortsat arbejder med.

Flere kommuner har allerede udviklet pakke-modeller på det specialiserede socialområde for at sikre en større sammenlignelighed og præcision mellem indholdet i tilbuddet og den pris, der afregnes for tilbuddet til den enkelte bruger. Ambitionen med at indarbejde dette i rammeaftalen som et udviklingsområde kunne være at sætte fokus i regionen på sammenhængen mellem den konkrete brugers tyngde - og en mere præcis afregning i form af en pakke-model på tværs af forskellige tilbudstyper. Dette kan sikre en større gennemsigtighed og styrbarhed i indkøbet - og danne rammen for en faglig dialog om brugerens støttebehov, samt eventuelt ønsket om progression, der kan resultere i en anden og mindre pakke over tid.

Mulighed 5: Øget brug af konkurrenceudsættelse for at afprøve udvalgte tilbuds pris- og kvalitetsniveau

I dag fastsættes taksten/prisen for de enkelte tilbud med afsæt i de eksisterende budgetter og principperne fra takstbekendtgørelsen. Men der er færre, der sætter spørgsmålstejn ved budgetterne eller kender til det faktiske serviceniveau, som budgetterne jo er forudsætningen for. Priserne på tilbudsområdet kan derfor godt virke mere statiske end dynamiske.

En måde at udfordre både prisfastsættelsen og serviceniveauet kunne være at konkurrenceudsætte en del af den nødvendige kapacitet til en specifik målgruppe eller type af tilbud - og lade markedsdialogen være med til at fastsætte rammerne og niveau for pris og service. Hvis konkurrenceudsættelse skal være effektiv, vil det typisk skulle omfatte en passende volumen som på tværs af kommuner og tilbud er attraktiv at byde på for leverandørerne.

Dette område har tidligere været berørt i rammeaftaleregiet – men ikke udtømmende.

Mulighed 6: Iværksætte fælles tiltag for at sikre endnu mere effektive og veldrevne tilbud

Endelig indeholder rammeaftalen en mulighed for at sætte fokus på målrettede initiativer, der skal sikre mere effektive og veldrevne tilbud – både økonomisk og i forhold til kvalitet. Dette skal gerne stå i modsætning til tidligere tiders ”rammebesparelser” på x pct.

Her skal fokus være på, hvordan man skaber den bedste driftsledelse på forskellige typer og størrelser af tilbud – eksempelvis ved at etablere nøgletal eller best practice for forskellige typer af administrative opgaver i tilbuddene eller på tværs af tilbuddene.

Et andet fokuspunkt i dette tiltag kunne være at opsætte enkelte indikatorer eller nøgletal for effektive tilbud og sætte offentliggørelse af disse nøgletal på dagsordenen for at sikre en større viden og gennemsigtighed om den indsats der leveres.

Dette område har tidligere været berørt i rammeaftaleregiet – men ikke udtømmende.

Mulighed 7: Tættere inddragelse af brugerne i udviklingen af fremtidens tilbudsstruktur eller indholdet i de enkelte tilbud

Dialogen om de specialiserede social- og undervisningstilbud omhandler ofte økonomiske udfordringer og deraf afledte reduktioner eller effektiviseringer. Dette har over tid skabt en mindre tillidskrise mellem brugerne, deres pårørende og organisationer på den ene side og tilbuddene og kommunerne på den anden.

For at bryde dette dødvande og skabe ny energi og viden om brugernes samlede behov, og hvilken type af støttebehov dette kræver, kan brugerne og deres pårørende samt brugerorganisationer inddrages i en ny dialog omkring den samlede tilbudsstruktur, samt indholdet i de enkelte tilbud.

For at få brugerne og deres talerør i spil, kan der iværksættes en dialogproces, som skal føre frem til formulering af udviklingsområderne i rammeaftalen. Dialogprocessen skal dog formuleres med nogle klare spilleregler – blandt andet omkring økonomi og beslutningskompetence – for at sikre, at processen bliver succesfuld og udmøntes i realistiske forslag/løsninger.